

"ישיבישע בלאט"

"לאמדעס" ב"דף היומי" בשו"ת ומ"מ

דף לז.

1. או דילמא הא והא עבדינא, וקשה הא קלדב"מ?
2. מאי אינו לוקה דאינו נפטר ממלקות, והנה לכאורה כיון שלא נפשט הספק לא ילקה מספק, וקשה על החינוך שכתב מצוה רכו' שנשבע שבועת הפקדון במזיד לוקה?
3. כפירת דברים בעלמא הוא, וקשה דנוקמא שהעדים קרובים לתובע ולא לנתבע שמלקות יכולים לחייב ולא ממון?

תודה היד, עי' תומים צב' א' מה שהוכיח מדבריהם שפליגי הרשב"א שאין יכולים לומר ששכחו העדות או השבועה, ועי' מרומי שדה שישב הדברים, ועי' קצות ונתיבות כח' ח'.

תנינא חמורה שבועת הפקדון, עי' גירסת רש"י והראשונים, וגירסת הר"ח ור"י מיגש.

ואמר להו לא, מחד מיניכו יזפי דהוי ליה כפירת דברים בעלמא, והטעם דהוי כפירת דברים תלוי אי אמרינן דחוב של שותפין לכל אחד יש את כולו (רשב"א) או שלכל אחד יש חציו (ריטב"א) רק כיון שמודה שיש לו שותף אין ל"מ בכפירתו של הלווה, ועי' רמב"ן בסוף הפרק מה שהביא מהירושלמי, ועי' אבי עזרי שבועות ח' יב'

ע"ב

להלכה שבועת העדות אי חייב כשיש עדים עי' לעיל לג. תודה הא, וברמב"ן וברשב"א שם, ויסוד החילוק שבשבועת העדות החיוב על הפסד הממון במניעת העדות, וכשיש אחרים אינו ברור, משא"כ בפקדון עצם הכפירה מחייבת, ועי' רמב"ם שבועות י' טו', וברעק"א שם.

הכא נמי כדרינא, עי' רעק"א בגליון הש"ס ובחידושים מה שהאריך בחקירות קושיות ופלפולים.

בענין שיעבוד נכסים מה"ת אי גורם שהוי שבועה אקרקעות עי' תוס' כאן ובב"מ ד'; ודעת הרמב"ן והרשב"א שבעי שיכול לגבות בפועל על פי הודאתו, ועי' רא"ש סימן יג', ועל דברי התוס' כאן שמחל השעבוד, עי' מהר"ם שם בב"מ, ובנחל"ד, ובתומים פח' יז'.
ובדעת הרמב"ם עי' אישות טל' כה' שנשבע על כפירה של כתובה אע"פ שיש בה שיעבוד קרקעות, עי"ש ראב"ד ומגיד משנה, ומשנה למלך, ועי' שם חידושי רבנו חיים הלוי מה שמחלק בין קרבן שבועת הפקדון לחיוב שבועה בעלמא.

תודה מיטע, עי' ברכת שמואל ב"ק לג' מה שכתב לחלק בין מזיק לגונב בשטרות.

התשובות

השתדלנו להביא את תמצית דברי המפרשים, מלבד אלו המובאים בגמ' כמו תוס', מהרש"א רש"ש וכדו'

1. כתב הריטב"א שבקרבן שהוא לגבוה לא נאמר דין זה, שזהו דין בתשלומים, ובקה"י (כח') ביאר שבכפרה ליכא דין קלדב"מ, ועי' תוס' פסחים כט. ד"ה רבי, ועיי"ש עוד מה שפלפל בדברי המחנה לוי.
2. כן הקשה שם במנחת חינוך אות ב', ותירץ, שבאמת אינו לוקה משום שבועת הפקדון אלא משום שבועת עדות.
3. כן הקשו הראשונים, ותירצו דאי אפשר לעשות כאן פלגין, דרק בפלוני רבעני שהוא בעל דבר על העדות אמרינן פלגין לזה ולא לזה, אבל כאן שסיבת פסולו היא משום קורבא הוי עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה, וע"ע ברמב"ן ובר"ן.